

ע"פ 18642/07/18 - אברהם אבי ישראל ווקנין נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 18642-07-18

לפני כב' השופט רפי כרמל, אב"ד

כב' השופט כרמי מוסק

כב' השופטת שירלי רנר

המערער

אברהם אבי ישראל ווקנין

ע"י ב"כ עו"ד מוטי הרוש

נגד

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט מרדכי כדורי) מיום 24.5.18 בת"פ

38280-01-17.

כללי

1. המערער הורשע על יסוד הודאתו בקבלת דבר במרמה וסיוע להתחזות לאחר בכוונה להונות ונדון לעונשים הבאים: 120 שעות שירות לתועלת הציבור, 3 חודשי מאסר על תנאי על אחת העבירות בהן הורשע וקנס בסך 2,000 ₪. הערעור מופנה כנגד ההרשעה.

2. המערער הועמד לדין עם נאשם נוסף. במועדים הרלבנטיים לכתב האישום היה המערער סטודנט במכללה האקדמית-תורנית "מכון הלב" בירושלים. במהלך חודש מרץ 2013 נבחן בבחינת אמי"ר באנגלית על מנת לקבל פטור מקורסים באנגלית במהלך לימודי התואר האקדמי, אך קיבל ציון שלא היה בו כדי לפטור אותו מקורסים אלה. ואלה המעשים בהם הודה: בשנת 2015 פנה המערער לנאשם 2 וביקש ממנו להתחזות לו ולהיבחן במקומו בבחינת אמי"ר, ולשם כך העביר לו את תעודת הזהות שלו. ביום 2.9.15 ניגש נאשם 2 לקמפוס בהר הצופים, התחזה למערער באמצעות תעודת הזהות ונבחן בבחינה תחת שמו של המערער. בסמוך לאחר הבחינה, התעורר חשד כי הבחינה לא נעשתה ע"י המערער והוא זומן לבחינה חוזרת. ביום 15.10.15 ולאחר פניה חוזרת של המערער לנאשם 2, נבחן נאשם 2 בבחינה החוזרת תחת שמו של המערער, ולאחר שהזדהה בקמפוס גבעת רם באמצעות תעודת הזהות שנתן לו המערער ובצירוף תמונת פספורט של נאשם 2 עצמו.

טענות הצדדים

עמוד 1

3. ב"כ המערער עתר לביטול הרשעת המערער וטען כי המערער ביצע את שעות השל"צ שהוטלו עליו ושילם את הקנס. לעמדתו, שגה בית משפט קמא בכך שסטה מעקרון אחידות הענישה ובחר לבטל את הרשעתו של נאשם 2 ואילו לגבי נאשם 1, הותיר את הרשעתו על כנה. נטען כי שני הנאשמים פעלו יחד כמפורט בכתב האישום ואין הצדקה להבדיל ביניהם. כמו כן, נטען כי שגה בית משפט קמא בקבעו כי לא יגרם נזק קונקרטי למערער כתוצאה מהרשעתו. הסנגור טען כי המערער הביע רצון לנהל אורח חיים נורמטיבי ולהשתלב בחברה ללא ביצוע עבירות נוספות. המלצת שירות המבחן שניתנה בעניינו הנה מאוזנת, ראויה, ניתנה לאחר ששקלו כל השיקולים הרלבנטיים לענין, ומן הראוי לאמצה.

ב"כ המשיבה טענה כי נעשתה אבחנה בין המערער לנאשם האחר נוכח נסיבותיו האישיות של האחר, כפי שפורט בגזר הדין, נסיבות קשות שגרמו לבית משפט קמא לחרוג מהמתחם, ושיקול הדעת שהופעל בנוגע עם נאשם 2 היה מדויק. מנגד, למערער אין נתונים כה קשים והוא חזר על המעשה פעמיים. מדובר בתופעה נפוצה יחסית והצלחה במרמה פוגעת בנבחנים אחרים. המתחם שנקבע הוא מבחן נכון, נסמך על אירועים דומים, נעשתה כאמור אבחנה מדויקת בין השניים ועל כן לא נפל פגם בשיקול דעתו של בית משפט קמא ויש לדחות הערעור.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו בן 28 שנים, נשוי, מתגורר עם אשתו בבית הוריו, סטודנט לתואר ראשון בהנדסה תעשייה וניהול במרכז האקדמי "לב" בירושלים. במקביל, עובד בחברת הייטק בתפקיד של תמיכה ואפיון מערכת. ללא הרשעות קודמות. המערער קיבל אחריות מלאה לביצוע העבירות, הביע חרטה ובושה על מעשיו. שירות המבחן התרשם כי בעת ביצוע המעשים, המערער לא הבין את מורכבות מעשיו וחומרתם, אלא רק לאחר שנפתח ההליך המשפטי נגדו. הוערך כי במצבי דחק הוא עשוי לנהוג ב"קיצורי דרך" במטרה להצליח. הומלץ לבית המשפט לשקול להימנע מהרשעתו, נוכח ההשפעה השלילית האפשרית של הרשעה בדין על עתידו התעסוקתי, בו טרם התייצב. כמו כן, הומלץ על צו של"צ בהיקף של 140 שעות וצו מבחן למשך שנה.

דין

דין הערעור להידחות.

5. הכלל הוא כי משהוכחה אשמת נאשם בביצוע עבירה, יש להרשיעו. יחד עם זאת, ניתן להימנע מהרשעה או לבטלה במקרים חריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין חומרתה של העבירה. ביסוד ההחלטה שלא להרשיע נאשם עומדים בעיקרם שיקולים שעניינם בשיקום הנאשם וכשמדובר בסוג עבירה שמאפשר לוותר על הרשעה בלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים (ר': ע"פ 3301/06 **יעקב ביטי נ' מדינת ישראל** (2006); ע"פ 2083/96 **כתב נגד מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 בעמ' 311 (1997)).

6. במקרה דנן, תנאי הלכת כתב אינן מתקיימים. לא בכדי תוארו בפסיקה מעשים של התחזות בבחינת מיון ללימודים אקדמאיים כמעשים מכוערים הפוגעים בשיווין בין נבחנים, במוסד האקדמי, בטוהר המידות ובחברה בכללותה ויש להוקיעם (ר' הפסיקה אליה הפנה בית משפט קמא בסעיף 8(א) לגזר הדין). העבירות בוצעו בשתי הזדמנויות שונות

ונפרדות ולאחר תכנון של ממש, הנוגע לאופן התייצבותו של נאשם 2 והדרך בה יתחזה למערער. בנוסף, במקרה דנן, לא הוכח כי הרשעתו של המערער תוביל לפגיעה ממשית וקונקרטית בו, באופן הגובר על האינטרס הציבורי שבהרשעתו, ואין די בטענה כללית כי הרשעתו תביא לפגיעה בעתידו. לא בכדי קבע בית משפט קמא כי הנזק לו טוען המערער הינו למעשה חשש כללי וערטילאי לפגיעה בעתיד התעסוקתי שקיים מעצם הרשעה של נאשם בפלילים ואינו ייחודי למערער שבפנינו. חשש מסוג זה אינו מצדיק הימנעות מהרשעה. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי ברקע למעשיו של המערער עמד שיקול כלכלי ומניעים רגשיים, אותם העריך כגורמי סיכון להישנות מעשי מרמה מצדו של המערער במצבי דחק. באשר לאבחנה בין המערער לנאשם 2, בית משפט קמא נימק באריכות את ההבדלים בין השניים, ובכלל זה מצבו הנפשי והפיזי של נאשם 2, המוכר כנכה ומוגבל בתפקודו, ומקובלת עלינו מסקנתו לפיה הרשעתו תתווסף למגבלות משמעותיות אלה ותפגע באופן קשה מאוד בשיקומו. כמו כן, בית משפט קמא התרשם כי נאשם 2 ביצע את העבירות על רקע ניצול מצבו הלא פשוט ע"י המערער, גם אם שלא מדעתו של המערער, באופן המצדיק את האבחנה ביניהם. לכך יש להוסיף כי נאשם 2 ביצע את מעשיו בלא קבלת תמורה, כסיוע לנאשם 1. לפיכך, בנסיבות דנן, אין הצדקה לביטול הרשעת המערער.

אשר-על כן, הערעור נדחה.

ניתן היום, י' שבט תשע"ט, 16 ינואר 2019, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

שירלי רנר,
שופטת

כרמי מוסק, שופט

רפי כרמל, שופט
אב"ד